

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240
факс +380 (44) 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106
web: <https://bank.gov.ua>

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: 0-800-505-240
fax +380 (44) 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

Банки України
Незалежна асоціація банків
України
Асоціація українських банків
Асоціації фінансових установ
(згідно з переліком)
Фінансові установи
(згідно з переліком)

Про надання роз'яснень з питань фінансового моніторингу

Національний банк України (далі – Національний банк) у зв'язку з прийняттям Закону України від 04.11.2022 № 2736-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту фінансової системи України від дій держави, що здійснює збройну агресію проти України, та адаптації законодавства України до окремих стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) і вимог Директиви ЄС 2018/843» (далі – Закон № 2736-IX), керуючись частиною восьмою статті 18 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон про ПВК/ФТ) та з урахуванням отриманих від Міністерства фінансів України та Державної служби фінансового моніторингу України пропозицій повідомляє таке.

Щодо застосування терміну «збройна агресія».

Відповідно до внесених Законом № 2736-IX змін до Закону про ПВК/ФТ, термін «збройна агресія» вживається у значенні, наведеному у Законі України «Про оборону України» (далі – Закон про оборону).

Так, відповідно до статті 1 Закону про оборону збройна агресія – застосування іншою державою або групою держав збройної сили проти України. Збройною агресією проти України вважається будь-яка з таких дій:

вторгнення або напад збройних сил іншої держави або групи держав на територію України, а також окупація або анексія частини території України;

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000
Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

P/25-0005/20256
від 24.03.2023 15:24

блокада портів, узбережжя або повітряного простору, порушення комунікацій України збройними силами іншої держави або групи держав;

напад збройних сил іншої держави або групи держав на військові сухопутні, морські чи повітряні сили або цивільні морські чи повітряні флоти України;

засилання іншою державою або від її імені озброєних груп регулярних або нерегулярних сил, що вчиняють акти застосування збройної сили проти України, які мають настільки серйозний характер, що це рівнозначно переліченим в абзацах п'ятому – сьомому цієї статті діям, у тому числі значна участь третьої держави у таких діях;

дії іншої держави (держав), яка дозволяє, щоб її територія, яку вона надала в розпорядження третьої держави, використовувалася цією третьою державою (державами) для вчинення дій, зазначених в абзацах п'ятому - восьмому цієї статті;

застосування підрозділів збройних сил іншої держави або групи держав, які перебувають на території України відповідно до укладених з Україною міжнародних договорів, проти третьої держави або групи держав, інше порушення умов, передбачених такими договорами, або продовження перебування цих підрозділів на території України після припинення дії зазначених договорів.

З огляду на зміст терміну «збройна агресія», що наведений у Законі про оборону, вважаємо, що для цілей виконання вимог Закону про ПВК/ФТ до держав, які здійснюють збройну агресію проти України, належить не тільки російська федерація, а й республіка білорусь, яка, зокрема дозволяє, щоб її територія та інфраструктура використовувалася російською федерацією для вчинення збройної агресії проти України.

Ураховуючи зазначене звертаємо увагу, що пороговою фінансовою операцією згідно з абзацом другим частини першої статті 20 Закону про ПВК/ФТ, на думку Національного банку, також вважатиметься фінансова операція, якщо хоча б одна із сторін - учасників цієї фінансової операції має реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в республіці білорусь.

Щодо виконання вимог стосовно недопущення осіб, які є громадянами держави, що здійснює збройну агресію проти України, до працівників, залучених до проведення первинного фінансового моніторингу.

Згідно з вимогами абзацу другого частини четвертої статті 8 Закону про ПВК/ФТ керівник та заступник керівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, голова та члени наглядового органу суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідальний працівник (особа, яка тимчасово виконує повноваження відповідального працівника у разі його відсутності), інші працівники суб'єкта первинного фінансового моніторингу, залучені до проведення первинного фінансового моніторингу, повинні мати бездоганну ділову репутацію та не мати громадянства (підданства) держави, що здійснює збройну агресію проти України.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

P/25-0005/20256

від 24.03.2023 15:24

Національний банк у листі від 05.12.2022 № 27-0013/84294 «Про вимоги до керівників та відповідальних працівників» (далі – Лист) надав суб'єктам первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ) роз'яснення щодо категорій посадових осіб, на яких розповсюджується зазначена заборона.

Також у Листі наголошено на необхідності дотримання установами, щодо яких функції державного регулювання та нагляду здійснює Національний банк, вимог Закону про ПВК/ФТ та вжиття ними необхідних заходів з метою недопущення обіймання посад керівників та працівників, залучених до здійснення фінансового моніторингу, особами, які мають громадянство (підданство) держави, що здійснює збройну агресію проти України, в найкоротші строки.

Водночас, СПФМ самостійно забезпечують виконання зазначеної вище вимоги Закону про ПВК/ФТ.

Щодо заходів стосовно політично значущих осіб, членів їх сімей та осіб, пов'язаними з політично значущими особами.

Нормами Закону № 2736 внесені зміни до пунктів 20, 28 та 37 частини першої статті 1 Закону про ПВК/ФТ стосовно термінів: «діячі, які виконують публічні функції в міжнародних організаціях», «іноземні публічні діячі» та «національні публічні діячі», відповідно до яких такими діячами є фізичні особи, які виконують або виконували протягом останніх трьох років визначні публічні функції. У зв'язку з цим СПФМ необхідно переглянути клієнтську базу щодо підтвердження або скасування статусу політично значущих осіб, членів їх сімей та осіб, пов'язаних з політично значущими особами (далі – ПЗО) у строки визначені СПФМ самостійно з урахуванням кількості клієнтів, які належить до категорії ПЗО.

Водночас, визначені СПФМ строки для перегляду клієнтської бази щодо належності до категорії ПЗО не повинні перевищувати відповідні строки, встановлені в нормативно-правових актах Національного банку з питань здійснення фінансового моніторингу¹:

- 1) один раз на півроку - якщо рівень ризику ділових відносин (разової фінансової операції на значну суму) із клієнтом є високий;
- 2) один раз на рік - якщо рівень ризику ділових відносин (разової фінансової операції на значну суму) з клієнтом є середній;
- 3) один раз на три роки - для інших випадків.

Разом з тим, нормами частини тринадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ встановлено, що у разі якщо ПЗО перестала виконувати визначні публічні функції, СПФМ зобов'язаний продовжувати не менше ніж протягом дванадцяти місяців враховувати її триваючі ризики та вживати заходів, визначених пунктами 2 – 4 цієї частини, поки не переконається в тому, що такі ризики відсутні.

¹ Пункт 7 додатку 9 до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 19.05.2020 № 65, пункт 7 додатку 8 до Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28.07.2020 № 107.

Тобто зазначені норми вказують на те, що СПФМ стосовно клієнта, який має (мав) статус ПЗО, повинен переконатися в тому, що така особа не становить ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, притаманного ПЗО.

Подання СПФМ повідомлення до спеціально уповноваженого органу про порогові фінансові операції осіб, які вже не є ПЗО відповідно до Закону про ПВК/ФТ, не вважатиметься порушенням законодавства, якщо такі повідомлення були направлені у межах наведених вище строків для перегляду клієнтської бази.

Повторно нагадуємо про те, що СПФМ повинні застосовувати ризик-орієнтований підхід під час обслуговування ПЗО, який має унеможливити застосування формального підходу та здійснення безпідставних відмов від проведення фінансових операцій/ підтримання ділових відносин цих осіб, блокування рахунків.

Заступник Голови

Дмитро ОЛІЙНИК

Белікова Світлана
(044) 230 18 95

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000
Дійсний до:25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

P/25-0005/20256
від 24.03.2023 15:24